

פחד דוד

עלון שבועי בענייני פרשת שבוע

אשדוד: רח' האדמו"ר מבעלזא 43 טל. 08-8566233 פקס. 08-8521527
ירושלים: רח' בית וגן 8 טל. 02-6433605 פקס. 02-6433570

ז"ל ג"י מוסדות "אורות חיים ומושה" ישראל

בנשיאות בנש"ק מורינו ורבינו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

בן הצדיק המלובן רבי משה אהרן פינטו זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלובן רבי חיים פינטו זיע"א

עלון מס' 571

משכיל לדוד

פרשת מטות

שיחה שבועית לפרשת השבוע מאת מו"ר הגה"צ רבינו דוד חנניה פינטו שליט"א

נוחו של האדם בפיו

"וידבר משה אל ראשי המטות לבני ישראל לאמר זה הדבר אשר צוה ה'" (במדבר ל. ב.).

השפעת כח דיבורו של האדם עצומה עד למאוד. לכן מצווה משה לבני ישראל ואומר: "זה הדבר" הדבר - מלשון דיבור. אמר להם משה שעליהם לדעת כי הדיבור הוא הכח העיקרי והעצום שיש לאדם, ועל ידו יבנה האדם עולמות של תורה חסד וקדושה, ומאידך בכוחו להרוס ולחבל בכל דבר טוב חלילה. ובהו הוא נבדל מן הבהמה שאין לה את כח הדיבור מלבד האדם שזכה לכך, לכן אם שומר האדם את לשונו מרע ופותח פיו אך ורק לצרכי קדושה, לדברי תורה ולתפילה הרי שבכך הוא מוכיח את עליונותו על הבהמה כי בחיר האנושות הוא וכי הוא החשוב שבבריאה, אולם אם מקלקל את כח הדיבור שניתן לו ופותח חרצובות לשונו בדברי הבל וריק, ומנבל פיו בלשון הרע וברכילות - הרי הוא גרוע מן הבהמה. והיצר הרע שידוע את ערך מעלת הדיבור, מנסה בכל כוחו להכשיל את האדם בענייני הלשון ונותן את כל עיקר כובד משקלו לדבר זה, לכן נקרא שמו "בעל דבר" שעיקר רצונו להכשיל את האדם בדיבור. זו הסיבה שמושה מזהיר ואומר "זה הדבר", כי חובתו של האדם לעמוד בעוז ובגבורה כנגד הבעל דבר - הוא היצר הרע, ולשמור פיו ולשונו מכל חטא ועוון ולקיים בנפשו "זה הדבר" שזה הדיבור יהא רק לקדושה ולטהרה.

והתורה מזהירה (במדבר ל. ג.) "לא יחל דברו ככל היצא מפיו יעשה" אף על פי שעצם קבלת הנדר אינו לרצון הבורא יתברך, בכל זאת אם קיבל האדם על עצמו נדר כל שהוא - עליו להיזהר לבל יחל את דיבורו. וכמו שאומרת הגמרא (נדרים כב.) כל הנודר כאילו בנה במה, וכותב הר"ן שהנודר מחמיר על עצמו יותר ממה שאסרה לנו התורה והרי פושע הוא בכך. וכמו שאמרו בירושלמי, לא דיין במה שאסרה התורה, אלא שאתה אוסר עליך דברים אחרים. וכיון שאין נדרו רצוי ונמצא כבונה במה ומקריב עליה.

ועל אף שהקב"ה אינו מסכים עימו ליהדר נדרים,

בכל זאת אם עשה כן מחמת שרועה להוסיף גדרים וסייגים לעצמו ונדר נדר כל שהוא, התורה מצווה אותו להיזהר לבל יחל את דברו ויקיים את מוצא פיו בבחינת "ככל היצא מפיו יעשה". לפי שגדול ועצום הוא כח הדיבור של האדם שבידו לאסור עליו את הדבר המותר על ידי הנדר, ומכאן שכל דיבור שמדבר האדם עושה רושם גדול ודיבור זה אינו הולך לאיבוד, לכן צריך זהירות גדולה בעניין הדיבור.

ונראה לי להוסיף טעם לדבר. בשעה שברא הקב"ה את האדם, נאמר בפסוק (בראשית ב. ז.) "ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה" ומתרגם אונקלוס: "והות האדם לרוח

ממללא". ואומר הזוהר הקדוש "מאן דנפח מדיליה נפח", שכביכול הקב"ה נפח באדם חלק מעצמותו, חלק א-לוה ממעל והוא הרוח ממללא, הוא כח הדיבור שניתן באדם למען יעסוק בו בתורה הקדושה. לכן נפח הקב"ה רוח זו רק באיש ולא באשה, לפי שרק האיש מחוייב במצוות לימוד התורה, אלא שהאשה קיבלה כח זה מן האיש.

והמעמיק בנקודה זו יראה, כי אם כח הדיבור בא לאדם מאותה נפחה של הקב"ה בכבודו ובעצמו, אם כן כשם שהקב"ה נאמן בדיבורו ומקיים מאמרו והוא "ברוך אומר ועושה" ואינו מכזב בדבריו, כמו שנאמר (במדבר כג. ט) "לא איש אל ויכזב וכן אדם ויתנחם", הרי שכך בדיוק צריך האדם לנהוג בדיבורו, לקיים את מוצא פיו ולא לזכב בדבריו. כי כשם שעל הקב"ה נאמר "ודבר אחד מדברך אחור לא ישוב ריקם", כך גם על האדם יש חיוב לקיים דברו. לכן "לא יחל דברו ככל היצא מפיו יעשה". ומאחר שנפחה זו באה מן הקב"ה, מן השכינה הקדושה והטהורה,

בוודאי שצריך האדם להשתמש בכח זה רק לדברי קדושה טהרה דהיינו עבור עסק התורה ולתפילה ולא לדברים בטלים, חלילה וחס.

המתבונן יראה כי העולם קיים על בסיס כח הדיבור. התנא אומר (אבות א. ב.) על שלשה דברים העולם עומד על התורה על העבודה ועל גמילות חסדים, ושלשה אלו עיקרם הוא הדיבור. "על התורה" - זהו עסק התורה שהוגה בפיו ועמל בתורת ה'. "על העבודה" - זוהי התפילה שפותח את שיח שפתותינו לפני בורא עולם בהשתכחות הנפש בתחינה ובקשה, וכן "גמילות חסדים" יכול אדם לגמול בפיו חסדים עצומים, לעודד נפש נדכאים ולשמח לב עצובים, וכבר אמרו חז"ל (בבא בתרא ט:) "אמר רבי יצחק הנותן פרוטה לעני מתברך בשש ברכות והמפייסו בדברים מתברך ב"א ברכות". הרי לנו שכח הדיבור גדול ועצום עד למאוד והעולם עומד עליו. הבה ונתחזק כולנו בשמירת הלשון, בפרט בימים בהם נקראת פרשה זו - ימי בין המצרים.

ואומרת הגמרא (יומא ט:) שבית המקדש השני חרב מחמת שנאת חינם, וכמוכן שנאת חינם באה מחמת ריבוי דיבורים של לשון הרע ורכילות. לפי שהאחד אומר דבר רכילות על חברו, והשני מוסיף עליו נופך מדיליה וכך מתרבה אש המחלוקת. לכן נשתדל כולנו לתת ליבנו לכל דיבור היצא מפיו ונשתמש בכח הדיבור רק לדברי קדושה, לתורה לתפילה ולשבח ולהלל את ה' יתברך בפיו, כי אך ורק למטרה קדושה זו ניתן לאדם כח הדיבור. וכבר אמר התנא (אבות א. י"ז) "ולא מצאתי לגוף טוב אלא שתיקה". לכן ירבה האדם בשתיקה בענייני העולם ככל האפשר וישיח רק בדברי תורה וקדושה, ועל ידי כך נזכה לתקן את עוון שנאת חינם, וכך נזכה לביאת משיח צדקנו בקרוב אמן ואמן.

»» המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל ישלח הודעה לכתובת: p@hpinto.org.il ««

פרשת פרשת מטות כ' תמוז תשע"א

יְרוּשָׁלַיִם	תֵּל אָבִיב	בָּאָר שֶׁבַע
19:07	19:23	19:23
20:22	20:25	20:23
20:59	21:10	21:10

הילולא דצדיקיא

כא - רבי רחמים נהורי,	כה - רבי אריה לייב,
אב"ד פריז	בעל השאגת אריה
כב - רבי שלמה מקרלין הי"ד	כו - רבי אהרון ברכיה ממודינא,
כג - רבי משה קורדובירו	מח"ס מעבר יבוק
כד - רבי כמוס פלא,	כז - רבי אליהו זוזות,
ראב"ד טריפולי	מח"ס האדם בשבחנות

כיצד מתגברים על הכעס?

ועושה אותה טריפה".

על הגאון רבי ישראל ליפקין זצ"ל מסלנט, מי שהיה "אבי תנועת המוסר". מסופר שהיה משולל מכל וכל ממידת הרגז והקפדנות. הוא היה מחמיר מאוד במידת ההקפדה לעוקרה ולשרשה מכל וכל, וכך היה אומר:

"כמעט כל העבירות שבין אדם לחבירו אינן נעשות אלא מקפידה".

מעודו, לא ראוהו כועס או מתרעם, אם כי היה רגזן מאוד ובעל נפש סוערת. הוא עקר מליבו כל שורש של טינה ותרעומת, עד כדי שלא באו לכלל גבולו. אם מישוהו היה גורם לו איזו רעה או שהיה מקניט אותו, אזי לא רק שהיה מעביר על מידותיו ומוחל לו על כך, אלא שהיה גם מזדרז באותו הרגע לגמלו לו מעשה טוב כפיצוי על רעתו שעשה לו...

שיטתו של רבי ישראל ליפקין זצ"ל היתה, שזו בעצם מצות עשה מן התורה והלכת בדרכיו - שחייב האדם ללכת ולהידבק במידותיו של הקדוש ברוך הוא. והרי בשעה שמכעיסים את הקדוש ברוך הוא, לא די שהוא מאריך את אפו אלא שבאותו רגע הוא גם נותן חיים לאדם וממלא את כל צרכיו ומשאלותיו.

קרו אמנם מספר מקרים בפרט בעניני ציבור, שבהם נראה היה רבי ישראל כמתרגז, כדי לזרוק מרה ביחיד או בציבור לשם קיום תוכחה, אולם כל כעסו היה רק כעס מעושה, מדומה, לשם העמדת פנים.

ויש שהרגישו תוך כדי קצפו וכעסו של רבי ישראל, שהוא מסב את פניו אל הקיר ולוחש לעצמו "כעס הפנים ולא כעס הלב"...

על הגאון רבי שמחה זיסל זיו מקלם זצ"ל מסופר שהוא התקין לעצמו תקנה מיוחדת שלא יכעוס בשום פנים ואופן בכל מקרה שבעולם, אלא אם כן ילבש תחילה בגד מיוחד לכך... המגשיה גצה"ה רבי אליהו לאפיאן זצ"ל העיד פעם על עצמו, שמעולם הוא לא ייסר את בניו או אחרים תיכף כשראה אותם בקלקלתם, מכיון שהוא חשש שמא הוא יוכיח אותם מתוך כעס. ולכן הוא היה ממתין עד שיהיה בטוח שאין לו בלבו על החוטא שום כעס ורוגז, ורק אז היה מוכיח ומייסר.

פעם אחת, קרה שאחד מילדיו עשה איזה עוולה גדולה, וחיכה משך שבועיים ימים עד שהוא הרגיש בעצמו שלא נשאר בליבו אפילו שמץ של כעס ורק אז ייסר אותו.

לטעום מהשאור ומהדבש

ועוד בענין זה: ראש ישיבת פורת יוסף, רבי יהודה צדקה זצ"ל, היה רגיל לפרש את דברי הפסוק "כי כל שאור וכל דבש לא תקטירו" (ויקרא ב, יא), בהקשר למידת הכעס. וכך היה אומר: ה"שאור" רומז הוא על פנים זעופות, פנים חמוצות. וה"דבש" מורה הוא על מתיקות ועל עריבות.

ובכן, כל מי ששאיתו להיות אדם שלם, חייב הוא לדעת אימתי לאחוז במידה זו של ה"שאור" ולהזיץ פנים, היינו בשעה שנתקל בעוברי עבירה וכיוצא בזה, ואימתי להראות פנים שוחקות ומתק שפתיים, היינו בשעה שעושים רצונו של מקום יתברך שמו. אולם, מי שהוא בבחינת "כל שאור" - כולו מלא חמיצות, שמזעיף פנים אף לאנשים שומרי תורה ומצוות, או שהוא בבחינת "כל דבש" - היינו שכולו מלא מתיקות לכולם, גם לעוזבי תורה ח"ו, עליו הכתוב אומר "לא תקטירו ממנו אשה לה".

בשלשה מקומות בתורה מצינו שמשה רבינו ע"ה הגיע לכלל כעס, וכנגד זה נענש שנתעלמה ממנו הלכה.

אחד מן המקומות הללו הוא בפרשתנו, כאשר יצאו בני ישראל למלחמת מדין, ובשובם כאשר נודע לו שהבאים מצבא המלחמה החיו כל נקבה בניגוד למצופה, קצף עליהם משה, כנאמר "ויקצוף משה על פקודי החיל שרי האלפים ושרי המאות הבאים מצבא המלחמה".

אין ספק, אומר הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל, שכעסו של משה רבינו ע"ה במלחמת מדין, היה מוצדק. שהרי תכלית המלחמה היה בכדי לנקום את נקמת ה' במדין, שהמכשול שהביאו לישראל היה גדול מנשוא, ומכשול זה הגיע על ידי בנות מדין, וכשהחיו שרי הצבא את הנקיבות שבמחנה מדין נמצאו מביאים את המכשול עצמו למחנה ישראל.

ואף על פי כן, למרות צדקותו של משה רבינו, מנהיגן של ישראל, נענש בכך שנתעלמו ממנו הלכות. וכל כך למה? מפני שהעונש שחכמתו של הכועס מסתלקת אין זה בחינת "עונש" על עבירת הכעס אלא הם ענין טבעי - מציאותו של הכעס "שורפת" את חכמתו של הכועס. ומפני זה אין הבדל אם הכעס הוא מוצדק או לאו, בכל מקרה - חכמתו של הכועס מסתלקת. וגם משה רבינו שקינא לכבוד ה' ומגמתו היתה להציל את כלל ישראל מחטא - גם הוא לא ניצל מהשפעתו ההרסנית של הכעס.

וכך נאמר בגמרא מסכת פסחים (דף סו:):

"ריש לקיש אמר: כל אדם שכועס - אם חכם הוא חכמתו מסתלקת ממנו, אם נביא הוא נבואתו מסתלקת ממנו. אם חכם הוא חכמתו מסתלקת מנו - ממשה, דכתיב 'ויקצוף משה על פקודי החיל' וכתוב 'ויאמר אלעזר הכהן אל אנשי הצבא הבאים למלחמה זאת חוקת התורה אשר צוה ה' את משה' - מכלל דמשה איעלם ממנו".

העצה להתגבר על מידת הכעס, אומר רבי חיים שמואלביץ זצ"ל היא איפוא להתבונן במאמרי חז"ל שהאריכו לדבר בגנותו של הכעס, כפי שהגמרא אומרת במסכת נדרים (דף כב, ב). "כל הכועס כל מיני גיהנם שולטים בו". ועוד אמרו "כל הכועס אפילו שכינה אינה חשובה כנגדו. משכח תלמודו ומוסף טפשות".

כעס הפנים

יש לנו ללמוד הרבה מהנהגותיהם של גדולי ישראל, ממידותיהם הנעלות ועל הקפדתם היתרה להבדל ולהתרחק ממידת הכעס.

גדול תלמידי האריז"ל, מהרר"ו ע"ה, מתייחס בכתביו לגנות מידת הכעס, והוא מעיד על הנהגתו של האריז"ל בענין זה, וכה הם דבריו:

"הנה מורי ז"ל היה מקפיד בענין הכעס יותר מכל שאר העבירות, אפילו כשהוא כועס בשביל מצוה. ואפילו כשהייתי מלמד את אחי יצ"ו, ולא היה יודע כפי רצוני והייתי כועס עליו על זה, גם על הדבר הזה הזהירני מורי ז"ל והוכיחני במאד מאד. והיה נותן טעם לזה ואומר: כל שאר העבירות פוגמים באבר אחד, אבל מידת הכעס פוגמת כל הנשמה כולה

חוד הפרשה

תולה ארץ על בלימה נצור לשונך

מיעט שלשת אלפי מקטרגים

- מדוע נצטווה משה לנקום נקמת בני ישראל מאת המדיינים ולא מאת המואבים?
- מנין שהיוצאים לצבא היו כשרים וצדיקים ולא נחשדו על הגול?

אם ימעט רק עשר תיבות של דיבור אסור ביום, יתקבץ במשך שנה הרבה יותר משלשת אלפים תיבות. וכשם שבלימוד התורה - כל דיבור ודיבור הוא מצוה בפני עצמה, כן דיבורים אסורים - כל דיבור ודיבור הוא עון בפני עצמו, ומכל עון נברא מקטרג בפני עצמו. וכשכבש את יצרו וחיסר שלשת אלפים דיבורים אסורים, מיעט שלשת אלפים מקטרגים, וברא תחתיהם מליצים. וכמאמרם: "ישב אדם ולא עבר עבירה, נותנים לו שכר כעושה מצוה".

מאוצרו של מורנו ורבנו הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

מן האוצר

על החטא שיום הכיפורים לא מכפר

**"ויבוא בני גד ובני ראובן
ויאמרו אם מצאנו חן
בעיניך יתן את הארץ
הזאת לעבדיך לאחוזתה,
אל תעבירנו את הירדן.
ויאמר משה לבני גד
ולבני ראובן, האחיכם יבאו
למלחמה ואתם תשבּו פה?"**

תמיהה היא: למה לא נתן משה רבינו לבני גד ולבני ראובן לומר לו מיד מה הם דורשים, אלא נכנס בדבריהם והפסיקם והתחיל בדברי תוכחה, וכי תעלה על דעתך שלא היה רצון בני גד ובני ראובן ליכנס לארץ, ולמרוד בד' כדרך שמרדו בו אבותיהם?

פרשה זו שנקראת תמיד בימי בין המצרים, יש לה ענין לחורבן בית המקדש, ולמוסר ההשכל שאנחנו צריכים לקחת מפרשה זו. מצינו במקום אחר שאמרו חכמים (יומא ט, ב) "מקדש שני שהיו עוסקין בתורה ובמצוות וגמילות חסדים, מפני מה חרב? מפני שהיתה בו שנאת חנם".

לעולם יהא אדם זהיר בדברים שבין אדם לחבירו, יותר מדברים שבינו לבין המקום. צא ולמד, עבירות שבין אדם למקום - אם עשה תשובה מתכפר לו ביום הכיפורים, אולם עבירות שבין אדם לחבירו אפילו שב והתודה אין יום הכיפורים מכפר עליהן עד שילך וירצה את חבירו (יומא פה, ב), הלכך ויתר להם

המקום על דברים שבין אדם למקום ולא ויתר להם על דברים שבין אדם לחבירו. והואיל ואמרו חכמים (ברכות ה, א) אין ארץ ישראל נקנית אלא על ידי יסורים, לפיכך לא סיפח משה רבינו בתחילה ארץ סיחון ועוג לארץ ישראל, לפי שאין ארצות הללו נקנים ביסורים כארץ ישראל, ובשעה שאמרו לו בני גד ובני ראובן "אל תעבירנו את הירדן", היה במשמע שאין רצונם לקבל עליהם יסורים עם שאר כל ישראל, ורצונם לישב בארץ סיחון ועוג שאינם נקנין ביסורים, הלכך הפסיקם משה רבינו מיד ואמר להם, כמדומים אתם להיות יושבים בשלוה ואינכם מצטערים בשעה ששאר כל ישראל מצטערים בארץ ישראל? "האחיכם יבאו למלחמה ואתם תשבּו פה"? מלמד שהיה מתיירא שמא לא יהא ביניהם שלום, ואין לך פירוד גדול מזה שאין האחד מצטער בצרתו של חבירו.

מיד אמרו לו בני גד ובני ראובן, "אנחנו נחלץ חושים לפני בני ישראל עד אשר אם הביאנום אל מקומם, וישב טפנו בערי המבצר מפני יושבי הארץ". מגיד, שקיבלו עליהם להיות מצטערים בצער אחיהם בארץ ישראל, ולא זו משם עד אחר שכבשו וחילקו את הארץ והתחילו לישב בשלוה.

ומכל מקום, מתוך ששאלו שלא כהוגן, ואמרו "אל תעבירנו את הירדן", נפרע מהם הקב"ה, ובשעה שהגלה סנחריב את עשרת השבטים - הם גלו תחילה. וכל כך למה? לפי שהיו יכולים לפרט את בקשתם, מבלי לומר "אל תעבירנו את הירדן", בלשון שמשמע ממנה שאין רצונם להיות מצטערים בצערם של שאר השבטים. ומכיון שאמרו בלשון זה - נענשו תחילה.

מן המעיין

הותרו להם "קתלי דחזירי" (קדירות של איסור) ולא היה צורך בהגעלת כלים. לפיכך אומר ה"חתם סופר", לאחר שנצטוו אחר מלחמת מדין על דיני הגעלת כלים, אזי נודע להם שארצות סיחון ועוג דינן כארץ ישראל, ומשום כך באו וביקשו "יותן את הארץ הזאת לעבדיך לאחוזתה".

"לא יחל דברו". (ל. א.)

אפשר לרמוז, כותב הרב חיד"א בספרו "חומת אנך", ששמעתי דלא יפלא היאך האדם מדבר בעולם הזה השפל למטה, ודיבורו עושה רושם למעלה.

הלא תראה היין שהוא במרתף ומונח בחבית סתומה, בעת שדורכים הענבים, אף שהוא רחוק מאוד מהיין שבחבית - מתנענע. והוא פלא. ומזה נקח ראיה על הדבור שהוא פועל למעלה.

ולרמז זה: "לא יחל ד' ברו כ' כל ה' יוצא" ראשי תיבות גימטריא: "יין".

"ולא נפקד ממנו איש". (לא. מט.)

זה היה פלא עצום - כותב הרמב"ן, "ומהניסים הגדולים שאירעו לישראל, ארע להם בכאן במלחמת מדין. שהיו עם רב כחול אשר על שפת הים, והרגו ישראל מהם ושבּו מהם אלפים ורבות, והכתוב מעיד שלא חסר מישראל אחד במלחמה. וזה שאמר הכתוב: ולא נפקד ממנו איש".

ואם תאמר: על מה ולמה זכו ישראל לנס הזה? משיב הרמב"ן ואומר: והנס הגדול הזה, לפי שהיו שלמים בזכות. והוא שדרשו חז"ל (שבת סד.) 'ולא נפקד ממנו איש - מאחינו אשר בצבא אל מקום אחר, לעבור עבירה'. ואמר להם משה: אם כן קרבן זה למה? אמרו לו: 'לכפר על נפשותינו' - מהרהור הלב.

אור הזוהר

"כל דבר אשר יבא באש תעבירו באש וטהר" (לא. כג.)

אמר רבי יהודה: מתוך תעניתו של אדם נחלשים איבריו וגובר עליו האש, ובאותה שעה צריך להקריב חלבו ודמו באותו האש, והוא הנקרא מזבח כפרה.

וזה הוא שרבי אלעזר כאשר היה יושב בתענית היה מתפלל ואומר: גלוי וידוע לפניך, ה' או"א,

שהקרבתי לפניך חלבי ודמי והרתחתי אותם בחמימות חולשת גופי - יהי רצון מלפניך שיהא הריח העולה מפי בשעה זו כריח העולה מהקרבן באש המזבחה, ותרצני.

נמצא שהאדם הוא מקריב בתעניתו החלב והדם, והריח העולה מפי הוא מזבח כפרה. ולפיכך תקנו התפילה במקום הקרבן. (שמות כ:)

"יותן את הארץ הזאת לעבדיך לאחוזתה אל תעבירנו את הירדן". (לב. ה.)

יש שהקשו מדוע המתנינו בני גד ובני ראובן בבקשתם לירש את עבר הירדן, עד תום מלחמת מדין, ולא ביקשו זאת כבר לאחר מלחמת סיחון ועוג?

רבי משה סופר זצ"ל, מבאר בספרו "חתם סופר" על פי מאמר הרמב"ם, שלא נצטוו ישראל על הגעלת הכלים אלא לאחר מלחמת מדין ולא לאחר מלחמת סיחון ועוג, לפי שארץ סיחון ועוג דינה כארץ ישראל, ובכיבוש ארץ ישראל

בדרך אבות

ממעשיהם של צדיקים

"ככל היוצא מפיו יעשה"

בספר ליקוטי תורה מובא בשם האריז"ל לבאר את דברי הכתוב: "לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה" - לא יעשה דיבורו חולין וזול, אלא ייקר כל דיבור היוצא מפיו. שכן כל דיבור פועל גדולות ונצורות בעולמות עליונים לטוב או למוטב. אם דיבוריו טובים וטהורים משפיע רוחניות וקדושה. בורא בהם סגורים. ואם ח"ו דיבוריו רעים ואסורים, פועל בסט"א ח"ו. נברא מהם מלאך רע ומשחית המקטרג עליו תמיד. זהו שנאמר: "ככל היוצא מפיו" - למטה, "יעשה" למעלה. ומה נאוו דברי רבי יהודה החסיד ז"ל בספר חסידים (סימן תקמב): "לא יוציא אדם דבר מפיו, אלא אם כן יודע שרצון הבורא בדבר, ואז "ותגור אומר ויקם לך". וכפי שביאר רבי משה יחיאל הלוי אפשטיין זצ"ל, האדמו"ר מאז'רוב, בספרו באר משה, משום שבכח שמירת הדיבור זוכה להיות בעלים עליו, עד שכל דיבור שיוצא מפיו מתקיים, וזה ענין תורה שבעל פה. לא אומרים "תורה שבפה" אלא "שבעל פה", לרמז על כך שלומד התורה חייב להיות אחראי ואדון לפיו, שלא יהיה מופקר, ואז זוכה למעלת תורה שבע"פ. על כן צריך החכם זהירות יתירה בדיבורים שיוצאים מפיו, שכל דבר היוצא מפיו אפילו שלא בכוונה, מתקיים. ומכאן גם נובעת יכולתו של החכם לבטל את הגזירות מישראל. ולכן אמרו (בבא בתרא קטז). כל שיש לו חולה בתוך ביתו, ילך אצל חכם ויבקש עליו רחמים. לפי שבכח החכם לכפר ולהמתיק הדין.

חלום ושברו

בשיעורו השבועי, אשתקד, סיפר מו"ר שליט"א: פעם בא אלי יהודי קרוב משפחה

של נוות ביתי שתח' בבכיות עצומות,

וסיפר שבבדיקות שערכו לו בבית החולים נתברר שמקוננת בתוכו המחלה האיזומה רח"ל, וכשחזר מבית החולים לאחר בשורת איוב זו נפל בתוך ביתו ונתעלף. ובאמת שאני התפללתי עליו מקרב הלב שבזכות אבותי הקדושים ישלח לו הקב"ה רפואה שלמה בקרוב.

ויהי בחצי הלילה ויחלום חלום והנה לצידי שני אנשים לבושים בבגדי לבן האחד מימינו והשני לשמאלו...

זה שמיימינו הניח לפניו לוח שעון המורה כי נותר לו זמן קצר לחיות. ולפתע פנה אליו העומד לשמאלו ושאלו "כיצד הגעת לכאן ומי ליווה אותך עד הלום"? ענה לו האדם החולה "זו שהביאה אותי לכאן היא בת דודי,

שהיא אשתו של רבי דוד פינטו שהתפלל והעתיר בעדי לרפואתי בזכות אבותיו הקדושים"... מיד בשמעם זאת התנער המלאך העומד לימינו והחליף את השעון, והראה לו כי אריכות ימים ושנים מובטחים לו.

ויהי בבוקר והנה חלום, אך שמחה עצומה אחזה בו כי הבין שמן השמים רומזים לו שהקב"ה יחיש ישועתו.

לאחר השבת חזר שוב אל בית החולים, ולתדהמת הרופאים הבדיקות הוכיחו כי מחלתו נעלמה כלא הייתה! סיפר הוא לרופאים הנדהמים את חלם ונעשה מכך קידוש ה' גדול מאוד, וברוך ה' חזר לאיתנו ומתהלך הוא כאחד האדם ושב לביתו לחיים טובים ולשלום...

ובאמת שאינני תולה זאת בזכות עצמי אלא בזכות אבותי הקדושים זיע"א, והקב"ה עזרני שתפילתי תתקבל לפניו מפני שבאמת משתדל אני בכל כוחי ונזהר מלחלל את דיבורי ולקיים את מוצא פי.

ואם הבטחתי למוסדות תורה וצדקה להחזיק ולתמוך בהם - עושה אני מאמצים גדולים וכבירים עד כדי מסירות נפש והעיקר לקיים את אשר הבטחתי וכמו שנאמר "לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה".

שאם אינו מחלל דיבורו, אז "ככל היוצא מפיו" הקב"ה "יעשה" - והוא מקיים את בקשתו לפי שזוהר בדיבורו.

אנשי אמונה תולדות צדיקי משפחת פינטו זיע"א

הסלים, כאילו היה סבל בשוק.

הרב מיהר לבטל את דבריה בהינף יד,

ואמר לה מתוך שמחה:

"גבירתי, מי שעושה כאן טובה - זו את שעושה לנו. את הרי מזכה אותנו במצוה חשובה של 'עוֹבוֹ תַעֲזוֹב עִמּוֹ', ושכרנו שמור לנו לעולם הבא.

אנו צריכים אפוא להודות לך,

על שזיכית אותנו במצוה כה חשובה".

הרב ושמשו הלכו עם הסלים בעקבותיה עד לביתה.

וכאשר הגיעו לביתה,

הוציא רבי חיים סכום כסף גדול מכיסו ונתן לה,

כדי שיהיה לה במה לרכוש בגדים ומצרכים לתינוק שייוולד למזל טוב.

גב' חנה לנקרי עשתה את דרכה באחד מימי שישי מהשוק שבקזבלנקה אל ביתה. בשתי ידיה היא סחבה סלים כבדים עמוסים בכל טוב לכבוד שבת קודש. המשא היה מאד כבד עליה,

כיון שהיתה אז מעוברת. בלית ברירה עשתה את דרכה בכבדות לאיטה, כשהיא כורעת תחת נטל המשא הכבד.

באותה שעה פסע למולה רבי חיים הקטן זיע"א. וכאשר ראה כי היא מתקשה בהליכתה, לא חשב פעמיים. לקח מידה סל אחד כבד, ואת הסל השני נתן למשמשו שהיה עמו, ואל האשה אמר:

"ברשותך, אנו ניקח את הסלים עד לביתך".

גב' לנקרי סירבה לכך בכל תוקף. היא פרצה בבכי סוער, ואמרה לרב: במחילה מכבודו, עפר אני תחת כפות רגליך. לא אוכל להרשות שכבודו יסחוב לי את